

Nr 11.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning av viss del av den inom Landskrona stad belägna ön Gråen; given Stockholms slott den 30 december 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att ett å statsrådsprotokollet bifogad karta över den inom Landskrona stad belägna, kronan tillhöriga ön Gråen av röda linjer omslutet område med en beräknad areal av 73,640 kvadratmeter må försäljas till nämnda stad mot en köpeskillning av 50,000 kronor, samt

att den inflytande köpeskillningen må, efter avdrag av de å kronan belöpande kostnaderna för områdets värdering, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

B. B. E. Mörcke.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
30 december 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Mörcke, anhöll härefter att få underställa Kungl. Maj:ts prövning en av stadsfullmäktige i Landskrona gjord underdånig framställning att få inköpa viss del av den kronan tillhöriga, inom staden belägna ön Gråen samt yttrade därvid följande:

»Ön Gråen, som i äldre handlingar även benämnes grundet Gråen, ligger väster om stadens å fastlandet belägna del och är därifrån skild av stadens stora hamnbassäng, genom vilken all segeltrafik till staden leder. Ön har från äldre tider ansetts tillhöra kronan, vars äganderätt till ön är ostridig, ehuru några åtkomsthändingar icke förefinnas. Från mitten av 1700-talet har ön upptagits av befästningsanläggningar, vilka numera äro utdömda.

Å ön finnes anordnad en skjutbana för den till staden förlagda avdelningen av Skånska husarregementet. Vidare finnes å ön uppförd en flottan tillhörig hangarbyggnad för flygbåtar.

Kronan har för närvarande följande årliga inkomster av ön, nämligen

årlig arrendeavgift för ett till Konstgödningsfabriks- aktiebolaget upplåtet område	kronor	1,035: —
årlig hyresavgift för ett till Landskrona stad upp- låtet skjul	»	50: —
inkomst av höslätter	»	100: —
	Summa kronor	1,185: —

Upplåtelsen till nyssnämnda aktiebolag, vilket numera från det upplåtna området bortflyttat sina byggnader, utgår den 1 september 1918. Hyreskontraktet med staden upphör att gälla sex månader efter uppsägning.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till chefen för första arméfördelningen ingiven skrivelse den 7 februari 1916 anhöllo stadsfullmäktige i Landskrona genom utsedda kommitterade att till pris, varom överenskommelse kunde träffas, få, för beredande åt industri och handel av billiga fabriks- och upplagstomter invid stadens hamn, förvärva äganderätten till ön Gråen eller den del därav, som icke behövdes för militärt ändamål eller annat kronans behov.

Stadsfullmäktige i Landskrona framställning den 7 februari 1916.

Å en ansökningen bifogad karta, vilken torde få bifogas statsrådsprotokollet, finnes angivet den del av ön, som staden företrädesvis önskar förvärva.

Uti en samtidigt till arméfördelningschefen avlåten skrivelse hemställde kommitterade om ärendets förberedande behandling genom markens värdering av opartiska personer.

Vid översändandet av framställningen till arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 28 februari 1916 anförde chefen för första arméfördelningen, att han för sin del icke hade något att erinra mot, att den del av ön, som staden företrädesvis önskade förvärva, överlättes till staden, under förutsättning att den ej behövdes för eventuell utvidgning av den på ön befintliga flygbåtsstationen eller komme att tagas i anspråk i sammanhang med Göta ingenjörkårs ifrågasatta förläggning till Landskrona. I anledning av stadsfullmäktiges alternativt

Chefen för första arméfördelningen.

gjorda framställning om förvärvandet av hela ön ansåge arméfördelningsschefen sig böra framhålla, att det område, på vilket förutnämnda skjutbana vore anordnad, icke borde försäljas, förr än fråga om annan plats för skjutbanan fått sin lösning.

Värdering
av det till
försäljning
ifrågasatta
området.

Då arméförvaltningens fortifikationsdepartement ansåg något statens behov ej föreligga, som kunde utgöra hinder för försäljning av en del utav ön, beslöt fortifikationsdepartementet att anställa en värdering, som syntes lämpligen böra verkställas av tre personer, av vilka fortifikationsdepartementet och stadsfullmäktiges kommitterade skulle välja vardera en samt Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län utse den tredje. Sedan till värderingsmän utsetts av fortifikationsdepartementet arméförvaltningens domäntjänsteman, ryttmästaren B. Grill, av stadsfullmäktiges kommitterade grosshandlaren Carl Aug. Petersson och av Kungl. Maj:ts befallningshavande domänintendenten, överstelöjtnanten F. J. Berger, hava dessa vid sammanträde den 14 april 1916 verkställt värdering av det område utav ön, som staden företrädesvis önskade förvärva.

Vid värderingsförrättningen förelåg en av stadsingenjören F. G. A. Edlund verkställd utredning, enligt vilken ifrågavarande område omfattade omkring 70,000 kvadratmeter, varav dock omkring 36,000 kvadratmeter stode under vatten och återstående omkring 34,000 kvadratmeter utgjordes av dels smala jordremsor och dels ett sammanhängande område i sydöstra delen, varå Konstgödningsfabriksaktiebolaget tillhöriga fabriksbyggnader förut varit uppförda. För utfyllnad av det under vatten varande området skulle, enligt verkställd utredning, erfordras en fyllnadsmassa av omkring 105,000 kubikmeter för en beräknad kostnad av omkring 150,000 kronor, och för områdets utnyttjande för industriändamål krävdes en kajbyggnad om minst 100 meters längd, varför beräknades omkring 100,000 kronor. Härtill komme kostnader för framdragandet av ledningar för vatten och elektricitet samt för åstadkommandet av förbindelse med fastlandet. Sedan mark för kaj och gator undantagits, återstode omkring 46,000 kvadratmeter såsom tomtmark.

Enligt sitt vid nämnda sammanträde fattade beslut har värderingsnämnden funnit ett belopp av 50,000 kronor vara skälig ersättning för det till försäljning föreslagna området, sådant detta å förut omförmälda karta finnes angivet.

Arméförvaltningens domäntjänsteman har i särskilt yttrande till departementet anfört, att området, som nu till största delen stode

ständigt under vatten, och med vilket någon fast förbindelse knappast kunde åstadkommas, beräknats innehålla 73,640 kvadratmeter, vadan det åsatta värdet motsvarade ett pris av 67 öre kvadratmetern; att kronan förut eller år 1908 efter värdering till staden försålt ett område om 81,120 kvadratmeter å fastlandet mitt emot norra ändan av Gråen för 10,000 kronor, motsvarande allenast 12 öre kvadratmetern, vilket område, ehuru även det behövde utfyllas, dock låge bättre till än det nu ifrågavarande så till vida, som järnvägsspår med lätthet kunde utdragas till detsamma; samt att, då det till försäljning föreslagna området icke nu behövdes och ej heller för framtiden kunde anses erforderligt för kronans räkning, domäntjänstemannen tillstyrkte försäljningen, som måste anses för kronan synnerligen fördelaktig.

Uti en till fortifikationsdepartementet ingiven, till Kungl. Maj:ts ställd skrift av den 9 maj 1916 hava härefter stadsfullmäktige hemställt, att till det åsatta priset, 50,000 kronor, få inköpa ifrågavarande område.

Stadsfullmäktiges framställning den 9 maj 1916.

Med överlämnandet av samtliga till ärendet hörande handlingar har arméförvaltningens fortifikationsdepartement i underdånig skrivelse den 10 maj 1916 meddelat, att den å ön befintliga skjutbanan icke berörde det nu till försäljning ifrågasatta området; ej heller inginge däri platsen för den flottan tillhöriga, å ön uppförda hangaren.

Fortifikationsdepartementets skrivelse den 10 maj 1916.

Vid försäljning till staden av den del av ön, varom nu vore fråga och som omfattade även det till Konstgödningsfabriksaktiebolaget upplåtna området, kunde givetvis icke arrendeavgiften för detta område vidare påräknas. Mellanhavandet med bolaget syntes lämpligen kunna ordnas genom överlåtelse av kronans rättigheter och skyldigheter å staden utan avdrag å den utav staden erbjudna köpesumman. Huruvida staden fortfarande komme att förhyra förut omfördälda skjul, vore ovisst. Inkomsten av höslättern, som i likhet med övriga inkomster numera inginge till fjärde huvudtitelns arrende-, jordskylds- och tomtöresmedel, torde icke genom den föreslagna försäljningen komma att minskas.

Vidkommande frågan om kronan möjligen fortfarande hade eller framdeles kunde få sådant behov av ön Gråen, att det borde utgöra hinder för den nu föreslagna försäljningen, ansåge sig fortifikationsdepartementet, så vitt landets försvar anginge, kunna besvara denna fråga nekande. Enligt fortifikationsdepartementets åsikt borde nämligen icke permanenta militära anläggningar förläggas å platser med

sådant läge som ön Gråen, utsatt som denna lätt kunde bliva för fientliga anfall från sjön samt, försedd med sådana anläggningar, särskilt ägnad att ådraga den närliggande staden skada genom fientlig beskjutning under krigstid.

Med denna åsikt återstode för fortifikationsdepartementet endast att pröva, huruvida det av staden nu avgivna anbudet vore antagligt eller icke. Och som anbudet anslöte sig till det av värderingsmännen, av vilka de två utsetts av statens myndigheter, åsatta värdet och detta, i förhållande till eljest i staden gällande tomtpris och i jämförelse med vad förut för jämförlig kronans mark erhållits, måste anses mycket fördelaktigt, ville fortifikationsdepartementet tillstyrka anbudets antagande. Departementet hemställde därför, att sedan riksdagens medgivande till försäljningen erhållits, departementet måtte bemyndigas att avsluta köpet, samt att köpeskillingen efter avdrag av 95 kronor, utgörande på kronan belöpande andel av värderingskostnaderna, måtte tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Departements-
chefen.

Av den i ärendet förebragta utredningen framgår, att lantförsvaret sedan en längre tid tillbaka icke haft någon som helst användning för den del av ön Gråen, som Landskrona stad nu önskar förvärva, ävensom att samma område icke heller för framtiden erfordras för något försvarsändamål. Vid sådant förhållande och då området med hänsyn till sin belägenhet väl lämpar sig för industri- och upplagstomter, har jag icke något att erinra mot, att detsamma till staden försäljas.

Vad den av staden erbjudna köpeskillingen beträffar, har jag icke heller något att mot densamma erinra. Enligt vad utredningen giver vid handen, torde den till fullo motsvara områdets värde.

I överensstämmelse med vad fortifikationsdepartementet föreslagit, torde den inflytande köpeskillingen, efter avdrag av de å kronan belöpande kostnaderna för områdets värdering, böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Jag får alltså hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att ett å bifogade karta över den inom Landskrona stad belägna, kronan tillhöriga ön Gråen av röda linjer omslutna området med en beräknad areal av 73,640 kvadratmeter må försäljas till nämnda stad mot en köpeskillning av 50,000 kronor, samt

att den inflytande köpeskillingen må, efter avdrag av de å kronan

belöpande kostnaderna för området värdering, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Axel Westin.

Karta
över
ÖN GRÅEN
Landskrona Stad
upprättad år 1916.

av
Gustaf Edlund.
Landskrona Stads Byggn. chef.

